

Het kunstmatig realisme

NOOIT IS KUNST EEN PURE KOPIE VAN DE WERKELIJKHEID. ZELFS DE MEEST REALISTISCHE KUNST GEEFT NOG ALTIJD EEN INTERPRETATIE VAN DE REALITEIT. ZO WAREN DE VLAAMSE PRIMITIEVEN OOK NIET 'PRIMITIEF'. ZEKER NIET ALS MEN AAN DE TERM DE NOTIES 'ONBEHOLPEN' OF 'ONBESCHAAFD' VERBINDT.

Guy de Jaegher

Hun Kunst is integendeel zo verfijnd, zo vernieuwend dat ze juist als hoogbeschaafd en geraffineerd moet worden beschouwd. De ongelooflijke technische perfectie is een kenmerk bij uitstek van de nieuwe esthetiek die zij introduceerden, aldus Prof. Dr. Ludo Beheydt, Docent Nederlandse Kunst en Cultuur aan de Universiteit te Leiden en aan de Universiteit Louvain-La-Neuve.

In de lijn van deze primitieven ligt het werk van de Vlaamse fijnschilder Guy de Jaegher. Zijn stijl en techniek zijn gebouwd op de fundamenten van de "Oude Meesters" uit de Middeleeuwen, de realistische fijnschilders van de 'Noordelijke Renaissance'. Deze bewondert

de Jaegher vooral om hun vermogen hun onderwerpen te transformeren tot een metafysische schoonheid. De ongelooflijke en nog immer goed bewaard gebleven schilderijen, meestal uitgevoerd op houten panelen, hebben een perfecte techniek. Bij de Jaegher monden erfdeel, evolutie en eigentijdse interpretatie uit in een eigen hedendaagse stijl en éénheid. Laag voor laag accentueert hij elementen door sommige delen te verdiepen of op te halen door middel van tempera-witte hogingen op de olieverf. Door deze keer op keer te bestrijken met een fijn glacis krijgen bepaalde lichten een extra accent en schittering.

Chateau l'Angelus

De compositie van Château l'Angéus is nauwgezet in balans. Trek maar eens twee denkbeeldige lijnen vanuit de rode capsule van de

Pruimen Reine Victoria in een Witte Ronde Kom

Olie op paneel 55x32 cm

wijnfles naar enerzijds het houten kurkentrekkertje links onder en anderzijds naar de wijndecanteerder rechtsonder. Dan blijkt dat alle objecten bij elkaar gegroepeerd zijn in deze gelijkbenige driehoek. In het kleurgebruik worden de overwegend koele tinten geaccentueerd door de centraal geplaatste

Cuvee Asperges ala Flamande, olieverf op paneel 100 x 80

Asperges op een Blauwsteen
Olie op paneel 29x42 cm

rode capsule van de wijnfles en de rode wijn in de glazen karaf. Zoals sommige collega-fijnschilders de techniek terecht belangrijk vinden, is ook Guy De Jaegher van mening dat het beheersen van de techniek een absolute must is voor het uitoefenen van deze kunstvorm.

Chateau l'Angelus 1964
2 Wijn glazen, Roquefort,
brood, vijgen en noten
olieverf op paneel 90 x 110

**'HET BEHEERSEN
 VAN DE TECHNIEK
 IS EEN ABSOLUTE
 MUST VOOR HET
 UITOEFENEN VAN
 HET KUNSTMATIG
 REALISME'**

**Rode Pepers op een
 Blauwsteen Olie op paneel**
29x42 cm

Techniek van het fijnschilderen

'Helaas doceren de Academies (behalve enkele uitzonderingen) niet meer die techniek van het fijnschilderen', verzucht de Jaegher. 'De klassieke traditie met haar geschilderde verstandelijke compositie, finesse en koele schoonheid wou of kon niet meer gedoceerd worden. Zelf richtte ik mij steeds op die prachtige renaissance-schilders en hun niet zó evidente schilder-technieken. De harmonie, de gewaagde esthetische composities en de heel gedetailleerde weergave van de verschillende materialen als belangrijkste kenmerken van hun werk. Meer en meer bezocht ik musea en ging ik kijken naar hun werk, en wat hun verfijnde technieken betrof; daar waren de boeken die ervoor zorgden er iets meer van te begrijpen. Het boek van de Duitser Max Doerner bijv., "Schilderkunst, materiaal en techniek", of die andere bijbel voor de fijnschilder, geschreven door Xavier de Langlais: "Technisch handboek voor de kunstschilder". De Meesters; o.,a. Jan van Eyck, Rogier van der Weyden, Memling, de jonge Rembrandt, Vermeer, Gerard Dou, Willem Kalf, Pieter Claesz., Willem Heda, Jan de Heem, Holbein tot David en Ingres, laatste bastion van de klassieke traditie...

Peintre Précieux

Allen maakten op de Jaegher grote indruk en beïnvloedden zijn techniek. Het precieze, het gedetailleerde, de fijne marterharen penselen trokken hem aan. Niet voor niets wordt "Fijnschilder" in de Franse taal vertaald als "Peintre Précieux"! De Jaegher: 'Mijn enige bedoeling en betrachting is zover te komen als wat die formidabele meesters uit de renaissance bereikten: de beschouwer van het Schone te laten genieten!' Guy De Jaegher noemt zich zelfverzekerd een beoefenaar van het schilder-kunstig realisme. Waarschijnlijk denkt hij daarbij aan wat Karel van Mander in zijn Het Schilder-Boeck (1604) verstaat onder het afbeelden van 'stilstaende dinghen naer het leeven'. Het valt overigens nog te bezien in hoeverre De Jaeghers sympathieke zelfomschrijving als realist steek houdt. Als hij met realisme bedoelt dat hij schildert wat hij ziet, dan klopt dat in grote lijnen. Maar als men onder realisme een stijl verstaat die naar de werkelijkheid toe stapt om zich daaraan, hoe ook, schilder-kunstig aan te passen – dan groeien de twijfels.

Manipulatie

De Jaegher beweegt zich juist niet naar de werkelijkheid. Hij manipuleert ze door haar in-

grediënten of samenstellende elementen te isoleren in een nieuwe, eigenzinnige constellatie die vervolgens in verf en kleur acribisch wordt weergegeven. De Jaeghers realisme staat derhalve allereerst in dienst van een esthetisch doel; trouw aan de oorspronkelijke werkelijkheid is enkel het middel daartoe. Het weefsel dat werkelijkheid heet, wordt ontbonden, ontrafeld; de losse elementen worden opnieuw samengesteld. Zo ontstaat ruimte voor de schepping van een nieuwe, nu disfunctionele en zuiver picturale samenhang. Heeft hij de dingen eenmaal stilgelegd, dan begint de uiterst tijdrovende en dus volstrekt onhedendaagse weg van het fijnschilderen; een weg die moet voeren naar een volstrekt onmodieus kunstgenre dat men sedert vier eeuwen stillevens noemt. Precies die bewust gekozen weg omschrijft fijnschilder Guy De Jaegher met een feilloos gevoel voor paradox, als hedendaags realisme.

Frans Boenders, Ere-voorzitter en lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten, auteur en kunstkriticus
www.guydejaegher.be

**De schilderijen zijn te bezichtigen bij:
 New Place Art Gallery,
 Verwersstraat 45,
 (Direct naast het
 Noordbrabants Museum)
 5211 HT 's-Hertogenbosch**

**Openingstijden:
 Woensdag tot zondag
 14:00 – 17:00 uur
 Telefoon +31 (0) 736897239
 Mobiel +31 (0) 681148717
www.new-place-gallery.com**

Schitterende Gele Roos
Olieverf op paneel, 60 x 30

